

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSÉG-  
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Kedden 14. Juniusban 1791.

### Belső Todófitások.

A' múlt Vasárnap, u. m. Pünkösöd első napján  
1 fertály dél előtt 12-re, csak hirtelenséggel  
fellebbe borulának az Rgek, és olly szörnyű fellebbe-  
szakadás tartta mint egy másfél fertályig, melyhez  
hasonlóról nem mindenek emlékeznek. Béts Város-  
ának belső lejtősebb utzáin úgy foly vala a' viz,  
mint ha a' Dunát bocsátották volna a' Városon ke-  
relztől. — Minthogy ezen fellebbe szakadás olly ke-  
vés idejig tartván, az első még 12 óra előtt egész-  
szen meg-szünt, nem hogy kárt okozott volna, sőt  
a' Városnak minden Sós-vizzel öntözött kellelten  
szagú szegeteit — ezen roppant Város alatt lévő  
fok ezer tsatornákat, mint minden tisztátalanság-  
nak fenekét felzárta úgy meg-tisztította, hogy ezen  
felhő szakadást Béts pénzrel ki-nem fizethetné. —  
Auszriának némely részeiben olly izárazság volt az  
idén,

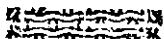
idén, hogy a' ki-száradott vetéseket szénának kén-  
telenítették le kalzálni.

A' Török szélékről érkezett tudósítások azt erő-  
sítik, hogy itt mind a' két rész már fegyverhez  
nyúlt, és a' mi Sergeink is látván a' rettenetes Tö-  
rök Kézületeket, a' *Splényi*, *Orosz*, 2 Székely gya-  
log Sergek és a' *Barkó* Húzfárság a' Dunán által  
jenni kívánó Törökök eleibe ki-állottanak, és a'  
Szélbéli Katonaság mindenütt fegyverben áll. — Ad-  
jon Isten békelséget — de még erről *Edipus*-is 14  
nap múlva ígért feleletet — addig is, látsuk ezen  
Tudósítást, mely ezen szempillantásban érkezék ke-  
zemhez szóról szóra:

*Krájova* mellől, *Balesitz* 29. Máj. — „*Kedves*  
*Kuriram!* Ujságúl irhatom, hogy Bukorefutól nem  
mészire a' Dunán a' Törökök (a' fegyver nyugvásnak  
ideje Májusnak 25 dikén el-télvén) hidat akarván  
fel állítani az által jöveleire, a' mely Hadnagy a'  
*Barkó* Húzfár Sergétől a' Duna szélén vala *comen-*  
*dérozva*, látván a' dolgot, hogy ebből jó nem kö-  
vetkezik, a' *Divisions* Kapitányának a' dolgot meg-  
izeni; de azon idő alatt, hogy a' *Divisio* Kapitán-  
nyának tudtára esett a' dolog, erőszakoson a' sok  
Törökség sok hajókkal által ütven, hogy hidat ver-  
hessenek, azon fő Tiszt mondja a' Törököknek:  
hogy által-jöni és hidat verni ne mérészellyenek;  
mert különbben kéntelenítettnek tüzet adadni reájok.  
A' Törökök ezzel nem gondolván, által-jöttek,  
és a' *Divisio* Komendáns a' maga Húzfárjaival tüzet  
adatván, annyira dolgozék a' Törökök ellen, hogy  
500-at közüllök le-vágata, a' midőn a' maga Ol-  
tály Húzfárjai közzül tsak 40 nen maradának hal-  
va a' tsata piattzán. — A' mi F. Hertzeg Pala-  
tinusunk Sergebéli Húzfárok közzül is egy néhányon,  
kik a' szélső vigyázaton állanak vala, meg lebesít-  
tettek; kik ide *Krájovába* hozottatának a' gyógyít-  
tó-házba. — Mi nekünk pedig a' G. *Károly* László  
Batalionjának, mig több segítéségünk érkezik, 1.  
*Juniusra Karaula* mellé Taborba szállanunk kelle-  
tik, holott sem pakolni való, sem Tábori szekerek-  
bc

be való lovaink nintsenek, sőt még Tiszteink is sokan ló-nélkül vagynak, és a' Forspont is tilalmas. — Olly rezkető félelemben vagynak az ide való Bojér földes Urak, hogy mindeneket pakolják és álsák — hogy mihelyt mi innen indulunk, azonnal ők is mindenestől fogva mozdulhassanak. — A' többiről várd tudósító Leveletem.

Tegnap előtt olyan hír támadott vala Bétsben, hogy Feldm. H. Koburg itt ment volna keresztül, és sietne a' maga Táborához, de ezt a' hirt a' szemesebben és okosabban figyelmezők tsúfolódó ajakkal nevetvén, azt hiszik, hogy a' *Martinesfi H. Koburg* titkon *Brüszfelbe* volna, és egy melzfze-mútató tsős üveggel a' Frantzia fellegek közé tekintgetne. Ezt a' *Najvidi* 's más Levelekből is így olvassuk. — *Lemberg*ből Máj. 28 dikán iratik, hogy a' mostani Török háborunak kezdetével sok *Gallizia*-béli Parasztok félvén a' fegyver hordozástól *Moldvába* és *Oláh* Országba szöktének vala által. Ezeknek ő Felsége minden büntetés nélkül való szabad vilzsa-jövetelt engedvén; ha vilzsa térnek, 5 ezrtendeig minden közönséges tereh hordozástól szabadok léznenek. — A' Lengyel Sergek tsendélségben lenni láttatnak, és a' magok régi félszekben fülelnek, azon kívül, hogy valamely részre hajlandóknak lenni láttatnának — noha, hogy a' *Muzka Udvar* Lengyel Orzággal nem sok idő alatt frigyben lézzen, bizonyosabbnak hiszik némellyek mint azt, hogy kétfzer kettő 4. — Ezt is *Lemberg*ből irják, hogy *H. Potemkinnek*, *Virtembergnek*, *Szavarnak* és *Poppov* *Muzka* Vezéreknek *Pétersburg*tól fogva *Kiovig* Posta lovak rendeltettnék számokra. A' *Kio*v határaiban Téli-szállásban nyugodott *Muzka* Sergeknek sebessen kellett a' *Duna* partyán özvegyülni, hogy az érkező Vezéreket azonnal követhessék. — *Muzka* Minister *Laszkarov* ugyan kíván vala a' Nagy Vezérral a' Békelességről tanácskozni; de az *Anglus* és *Pruszszus* legittséggel kevély Nagy Vezérral semmire sem mehetvén, ezen tanácskozás is félben szakadott. — Mi-öltától fog-



va *Berlin* és *London*, azt fúgták a' Porta fülébe, hogy bizonyos Hatalmok a' zavaros moslékban heverő Frantzok' or Kaputzányját a' Pápával özve vetett vállokkal készittenék, és ezért a' Portával való békelséget kívánnak, sokkal nagyobb hangon beszél a' Nagy Vezér a' Békelségről — de akár hogy van a' dolog — a' Portának a' Muszkával bizonyoson (előre mondjuk) Békelsége léfzen — adna Isten egész Európában!! — *Gallitzia* Bukovinától egy a' múlt esztendőben Sept. 23-dikán költ F. Rendelése szerint Urunknak ugy el-választatott, hogy már molt mind a' kettő különös Tartomány.

*Berlinből Máj. 24-dikén ezt írják:* „Minnyan olyan reménység táplál vala bennünket, hogy a' közönséges Békelség minden órán, minden leg-kisebb vér-ontás nélkül helyre fog állani; azonban a' Pruszizus Tábornak nagyobb részét olyan mozgásban szemléljük, hogy lehetetlen belőlle háborút nem képzelnünk. — A' *Henkeli* és az *Usedomi* Sereg *Kurland* és *Lifland* felé útan vagynak; *Hertz. Hohentohé* pedig a' 3-dik Táborn *Slejsiából* *Lengyel* Országon keresztül vezérli a' *Pruszizus* szélekre; nem különbben a' *Pomerániai* Sereg útan vagynak.

*Belgrádból ezt írják:* „Itt a' Török széleken igen nyughatatlan hírek kezdetek járni. A' *Belgrádi* Vezér *F. M. Gróf Vallis Mihály*, valamint a' *Horváth* Orzági Vezér *F. M. L. Vallis* Ur szüntelen küldezgetik egymáshoz a' *Kurirt*, és azt jelentik hogy a' *Bosniai* Törökök 2 nagy Seregben közegetnek az *Ausztriai* szélekhez; és más két Seregbe *Belgrád* és *Orfova* felé készülnek. Nem tudjuk, hová vallyon nem az-é a' szándékjok, hogy valahol béaűfsenek — annát-is inkább, mivel nekünk ezeken a' részeken igen kevés Seregeink lévén, inkább a' kívánt békelséghez, mint sem a' vérengző tsatákhoz vagyunk készülve. — *Feldm.* Gróf *Vallis* egész *Oláh* Országot *Csernestikig* meg-járta; réiz szerint azért, hogy a' maga hadi-tudományát gyarapítsa; réiz szerint azért, hogy ha valami bé-ütések akarának lenni, jobb rendeléseket telieffen. — *Orfova* Vára

Vára, melyben 6 Kompánia gyalogok és 100 ágyuzók vagynak, nagy hirtelenséggel 5 hónapi eleséggel rakatott meg. — Sőt még a' *Veteránumi* Barlang is újra készítették — a' vólt Battériákat építik, 's még többeket is állittanak fel. — *Ipsylándi* a' a' *Moldvay* Fogaly Hertzeg *Brüni* fogságából kiszabadult, és a' *Brünben* lévő Hadi Kantzellária által, és ez Ujságok által mindeneknek tudokra adta, hogy a' kiknek adoss volna jelentsek magokat Septemberig; mert az után vagy *Moldvában*, vagy *Konstintinápolyban* kellének az illyeténeknek jufsokat keresni. — A' *Schröder* és *Latterman* Regementjei parantsolatot vettének töstént a' Német Birodalom felé indulni, hol is már nagy élésházok emelteinek. Már nem titok — nem is ujság; mert minden Német Levelek tellyesek vele, hogy *Austria*, *Német Ország*, *Olofsz Ország* és a' *Pápa* mozdulnak a' *Frantzok* ellen. — Bétsben tökéletesen reménylik lokan, hogy a' *Jésuiták* Szerzete fel fogna, ezen zavaradott időkben újra állani, 's a' Német Ujságokban is az iratik, hogy midön ezeknek fel állittatások eránt egy Német Orizági Uralkodó Hertzeg a' Pápának jelentést tett volna, nagyon látatott a' Pápa hajlani. — *Frantzia Ország*ból támadott vólt az ezek el töröltetéseknek oka, és midön most *Frantzia Ország* mind a' Pápával, mind a' Papokkal illy rövideden bánik — ezen dolog előttiünk sem láttzik lehetetlennek — annál is inkább — mivel már lok lehetetlennek láttzott dolgot is meg értünk, és többet fogunk rövid időn hallani. — *Florentziából* azt a' tudositást vészszük, hogy itt, hol külömben télben is az ablak alatt a' szabad levegön fonnak a' *Leánykák*, *Májusnak* ötödikén olly hideg vólt, hogy a' hegyek hóval valóan bé boritva. A' természet-is láttatik változtatottnak lenni *Politikáját* !!

*Letzke*, a' felleg elibe való harangozásról. — „ A' *Styriai* Kerületi Hivatal következő foglalata írást útasított *Juniusnak* első napján, *Grätz* Vá-



rofsából minden Kerületi Biztosokhoz, és Magi-  
llrátusokhoz :

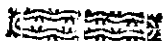
„Különös betsületére szolgál az, a' Grátzi Pol-  
gárságnak, hogy a' vak szokást, 's hibás vélekedé-  
seket követni nem akarván, nem hogy a' felleg eli-  
be való harangoztathatást kívánta volna a' Kor-  
mányszéktől; hanem inkább arra kért engedelmet,  
hadd tétethessen *Conduclort* (*menyő-ágot*) a' Város  
Temploma' tornyára. Ezen tselekedete a' Grátzi  
Polgárságnak, nem tsak az ő érdemlett ditséretére  
tétetik közönségesé; hanem hogy azt ezen Kerület-  
béli minden Ekkésiák-is követésül tehessék magok  
eleibe. — Jelentetik itten egyfzersmind, hogy míg  
*Grátzban* harangoztak a' felleg elibe, addig majd  
minden esztendőben le-tsapott a' menyő a' várbé-  
li toronyba, vagy a' torony mellé; hasonlóképpen  
a' Város Temploma' tornyába 's tornya mellé-is  
igen gyakran; melly ellenben nem esett azóta, a'  
mióta meg szűnt a' felleg elibe való harangozás.  
— (*Bavariában* sem harangoznak már többé a'  
felleg elibe, mert a' Választó Hertzeg rendelést a-  
dott-ki a' múlt Apr. 8 dikán is, mellyben mind a-  
zon rendeléseket meg újítja, 's azoknak szoros meg-  
tartásokat parancsolja, a' mellyek már ez előtt-  
is adattak volt-ki, a' fenn említett harangozás  
ellen.)

*Olasz Ország.* — (H. T. 10. Jun.) — A' jö-  
vő Pünköst Innepében, a' *Bóldogok* közzé fog nagy  
pompával számláltatni egy kegyes Asszony, ki a'  
*Carmelita* Apátságát fundálta volt *Frantzia Ország-  
ban*, 's (a' szokott ki fejezés szecint) *szentség sza-  
gául* (*in odore sanctitatis*) holt-meg 1618-dikban.  
A' Frantzia Király' Nénnyei 800 *Scudikat* (egy  
*Scudi*, 108 krajtzárt érő pénz' neme *Romában*) a-  
jándékoztak, az említett szent tzeremonia' pompá-  
jára. Eredeti neve, a' *Bóldogok* közzé számlálta-  
tandó kegyes Asszonynak: *Aurilot Borbára*; mi-  
nekutánna pedig *Klástromba* ment volna, *Férje* ha-  
lála után: *Soror Maria de Incarnatione* nevezetet  
nyert.

nyert. Már Apr. 23 dikán kéfzen vólt ezen megnevezett kegyes Afzszonynak a' Decretuma; melly minthogy igen nevezetes, kívántuk im' e' következendőket belőlle ide iktatni:

„Midőn az ő Szentsége' atyai szive, szintén izekre repedezik, azon számtalan tsapások alatt, mellyek érdeklik Frantzia Országban az Ekklesiának egyyességét, és hatalmát; vélzen még is ugyan akkor, néminémű vizagztalást ő Szentsége annak látásából, hogy már elvégeződött *Maria de Incarnatione Sorornak*, a' *Bóldogok*' száma közzé való számláltatásáról (beatificatio) tartatott Procelsus; és ő méltónak íteltetett, a' mennyei tisztességekre való fellyeob emeltetésre. Olly tselekedetek 's beszédek által fog tiszteltetni ezen *Bóldog* a' maga Polgár Társai által, mellyek méltó tzáfolói lesznek azon gondolkodás' formájának, a' mellyet most követnek Frantzia Országban. Különös buzgóságot mutatott ezen Bóldog, egész életében a' Katholika Hit eránt, és mindent elkövetett, valamivel tsak a' Vallás' ditsősége'nek gyarapodását, és a' papi uralkodásnak fenn maradását eszközölhette; arra kérte ő Istent, hogy töröllyön el minden Eretnekségeket; (*Pia desideria!* - i - i - ? - i - i !!) azt akarta, hogy bártsak minden Emberek az Ekklesia' kebelébe hivattnának; különös hajlandósága vólt nékie az Ilfen' Házai, és a' Papok eránt, kiknek jószágaik eladattatnak ma Frantzia Országban, 's jövedelmeik olly igen alá szállittatnak; ő ellenben nem tsak a' maga egész vagyonját fordította az Isten' Szolgainak hasznokra, 's a' Templomoknak ékességekre, hanem a' maga idejébéli más Afzszonyokat is igyekezett erre birni. Igen nagy betsben vólt ő előtte a' Szerzetesek, kiket most mind el-törölttek Frantzia Országban, 's nagy kintset hagyott különössen a' *Carmelita* Rendnek; olly nagy tisztelet vólt ő a' Szent Atya eránt, hogy mindég le-térdepelt, midőn ki akarta mondani annak a' nevét; 's a' Püspököket ugy nézte, mint az Egből küldött Angyalokat. Midőn alá néz ő, e' mái időben a'

magas



magas Égből, 's látja: mint rontatott-le az Ekklesiái fenyléknek alkotvannya, egészsz' a' fundamentomáig; mint vettetett alája a' papi hatalom a' Polgárinak; mint tétettek semmivé a' Püspököknek sz. julsaik, 's hajtattak ki lakó helyeikből a' Pásztorok; hogy vettetett ki a' Romai Pápanak hatalma, mint egy Jövevény Frantzia Országból; sohajt ő kétség kívül, a' papi dolgoknak illy kegyetlenül való rongáltatásán. Az ő Virtusainak képét azért akarjuk eleikbe terjeszteni az ő Polgár Társainak, hogy azok vizsgálják a' jó útra, 's esmerjék meg újra, mivel tartoznak ők ezen Szent Vallásnak, 's mind azon Julsóknak, mellyek mostanában hát megé vettek az ő Hazájokban. " 's a' t.

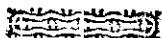
*Páris.* — Midőn Frantzia Országról minden külső Leveleket el-olvastam, hogy valamit írjak róllak, el kábult a' fejem az itt való rettenetes történeteken; de inkább az emberi Nemzetnek egy-más ellen ölzve eskütt hamis lelküségén. Nem említem itt a' Párisi Naplamosoknak, hajós legényeknek, fa-vágóknak 's más efféle az emberi Nemzet utálatos szemét dombján ölzve-gyülteknek ölzve eskütt alattomban való tsordáját, kik valami kívül lévő nagy főnek öztönezéséből; a' Nemzeti-Gyűlésnek nagyobb Férszait ugyan azon egy órában kívánnák vala fel-áldozni; de szerentsétlen tzeljok szerentséssen ki-tudódván, talám azt is ki-fogjuk tanulni, honnan származott vala ezen veszedelmes szándék. — *Concordiá res parvæ crescunt, discordiá maxime dilabuntur.* Nem kell ennek igazságának meg-bizonyítására ki-lépnünk Frantzia Országból. Itt a' Pap a' Papra, az Ur a' szegény legényre, és ez az Urra támodott, meg-hasonlottak, de ugy is oda van Frantzia Ország, hogy ebben már valamire való embert sem találtunk — a' pénzt ki-hordták belőlle, Kenyér nints benne, Békelesség nints — azok a' Templomok, mellyekben a' Polgári hitet le-tett Papok szolgálnak, üressék, és a' Paraszti beléje se mér menni, félvén a' Pápa *excomunicatioj*tól; azok a' Tem-



Templomok pedig, mellyekben a' más Papok szolgálnak dugva vagynak — meg lássa minden, hogy itt a' Papa és a' Papok fognak győzedelmeskedni a' Királlyal és a' Nemességgel. — Itt azonban sok *Prokátorok* állottak a' Perhez, de soká lesz még, míg ezen Per el dől — de elég az, hogy a' meghasonlott Frantzia Ország egéltizen el-romlott, és alig ha többé Frantzia Ország létszen belőle. Adjon Isten belső és külső tsendefséget !!

Párisban Májusnak 28-dikán fel-fizentelteték a' nagy *'Sidó* Templom egész pompával. Véghetetlen Sokaság jelent vala-meg ezen tzerémonián, és sokan azt gondolják vala, hogy ez zenebona nélkül véghez nem fogna meenni, mivel ezen Templom a' *Theatinusok* Temploma vala, és Katholikum Templom Párisban, hogy *'Sidó* Templommá légyen, nem mindenkori történet — de az egész Tzeremonia tsendesen mene véghez. Az iratik, hogy minden órán egy fő áldozó Pap fog ezen Templomba hozni, és a' *'Sidó Liturgia*, valamint az O-Testamentomban volt helyre fog itt állittatni.

Romában Gyüléseket tartatottak a' Kárdinálisok azért, hogyon az ujj Frantzia Követet *Szigárt*, ki a' Polgári hitet le-tette, -bé vegye é a' Romai Udvar, vagy nem? Voxoltak a' Kárdinálisok, és 13 Vox arra ment-ki, hogy ne vegyék bé; tsak az egy *Prodatorius* Kárdinális *Cumpaneli* javasolta, hogy vegyék-bé; azért meg-irák *Szegur* U-nak, hogy a' Romába való úttal ne-is fáraztaná magát. — Májusnak 22-dikén megint egy ujj Szentet tsinált a' Pápa az *Alcantara Szent-Péter* Rendjéből, kinek neve *Andreas de Hibernon* — A' *Vignoni* és *Venaisini* Zenebonáak napról napra nevednek a' Pápa ellen és ezek a' Tartományok éppen nem akarnak a' Pápa Uradalma alatt maradni, hanem mint Frantzok a' Frantzia Nemzethez kívánnak állani. — Anglia tsak mosolyog a' belső tsendefségben, haláfsza a' pénzt a' zavaros vízben. Mindent fenyeget és senkit sem bánt.



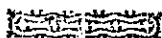
*Bétsben a' Theresia* hadi Rendjének vitéze In-  
zsinér Kapitány *Verebey* Ur, meg-halálozott a' na-  
pokban.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Sapienti*: — A' fok *Juhok*, *Borjuk*, *Bárdnyok's*  
több efféle hasznos állatok a' fok *martzanglásoktól*  
ron.

rongyasok és véresek lévén, az erdőn sétáló Vadak Királynának az *Oroszlánnak* el-álják egykor az utját, és keszervefen panaszolják vala Szerentétlen ügyeket: hogy t. i. a' *Párdutzak* és a' *Tigrisek*, kiket az *Oroszlány* a' maga mindenütt jelen nem lehetősége miatt, azért rendelt vala nékik Kormányzó és Helytartó Öökká, hogy őket a' *Farkasok*, *Rohák*, *Hyan k*, 's más ártalmas állatok ellen oltalmaznák: nem tsak az, hogy az *Oroszlánnak* ezen parantsolatját nem telyesítik, hanem még a' többi ártalmas állatokkal tartanak, és magok-is a' hól tsak lehet, mardollák, szaggattyák, és emészti az ártatlanaikat. — „Ezt hallván a' hatalmas *Oroszlány*, azonnal meg parantsolá az ő leg-főbb Miniserének az *Elefántnak*, hogy ezen panaszszokat az ártatlannak *exactissime inquirálja*, nyomozza-ki. De az *Elefánt* ezt az *inquisitiót* vagy azért, hogy ez az ő Méltóságához igen alávaló dolog volna, vagy hogy talám magais félt a' *Párdutzak* és *Tigrisek* hatalmától, magára nem vállalta, hanem az *ökrök*re bizza, hogy *inquiráljanak*. Az *ökrök* éjjel nappal tereh és iga hordozás alatt lévén (mellyet az *Elefántnak* tudni kell- vala; 's tudhatatis) le-rázták nyakokról ezt az *inquisitiót*, és az arra rá érkező *szamarakra* bizzák vala. A' *szamarak* a' henyéléshez szokván, a' parantsolatot ad *Acta réponálták*; vagy azértis, hogy a' *Párdutzak* és *Tigrisek* *creaturái* voltak; és így félbe marad az *inquisitio*, és minden fogamat nélkül az ártatlan állataknak panaszszok. Azonban napról napra nevedvén az ártatlan állatokon való kegyetlenfég, 's tapasztalván, hogy

panasz.



panasz-tételek után a' *Tigrisek*, *Párdutzok* 's más ezek-  
kel tartó állatok még jobban kegyetlenkednének  
rajtok, gyanakodni kezdettek, hogy talám az *O-  
roszlányis* ezekkel tartana, és így alattomban boszön-  
kodni kezdének ellene. Egy néhány hónapok után  
egy nagy Királyi lakadalmat akarván tartani, pa-  
rantsolatot ad az *Oroszlány*, hogy ennyi 's meg en-  
nyi darab *Jahok*, *Borjak*, *Bárányok* 's több efféle  
állatok jelennyenek meg az Udvarán: De hát a'  
kivánt számnak tsak felitis alig találják ezek köz-  
zül az egész 4 lábú állatok országában; mert már  
el-emészttvén az említett Kegyetlen állaták, tsak  
tsontjok és bőrök találalik vala ezeknek: Nagyobb  
része pedig a' meg-maradtaknak bátorlágat és óltal-  
mat keresvén magoknak, vagy az Emberekhez sza-  
ladtak, vagy őszve-vernén magokat a' 4 lábú ál-  
latok országában, az *Oroszlány* parantsolatjának  
ellent állottak, és a' kegyetlen állatok nem birhat-  
tak már velek. — Ekkor az *Oroszlány* Udvaránál  
meg-vénült *Medvének*, rész szerint a' szegény állató-  
kon, nagyobb részén pedig az *Oroszlányon* meg-  
esvén a' szive, ezen szókra fokada: Leg kegyelme-  
sebb *Oroszlány!* Imé, magamis ezek között a' Ke-  
gyetlen *Párdutzok*, *Tigrisek* és *Farkasok* között ne-  
vededtem-fel; ki-tanultam én — vagy inkább a'  
Környül állások tanultatták-meg velem ezeknek for-  
télyokat 's kegyetlenséget: Nem állanak-elők ettől,  
mig tsak edgyetlen egy szaggatni való állat leszen  
az egész 4 lábú állatok Birodalmában, és ezeknek  
meg-emészttélek után még utoljára, ha nem lesz-  
más mit emésztszenek, reád rohonnak; azért haljad  
most igaz háláadó szivből származott tanátsomat:  
Ha keményen fogsz bánni ezekkel a' roszban már  
meg-aggott állatokkal, nagy lévén ezeknek edgyütt  
tartó számok, még magad' is életed veszedelmébe  
ejthetnéd; hanem ély Te Udvari politikával, és üs-  
tzeget szeggel — kerüld-meg a' tsalárdságot tsalárd-  
fággal. Tlináltass te az emberek Országában vasbol  
*Borjukat*, *Juhokat* 's több efféle állatokat, mellyek-  
hez



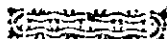
hez leg-inkább válik a' fogok ezen gaz állatoknak, és huzasdbé ezeket a' nálad meg-ölt és könnyen fel-található állatok bőrével. Majd meg-látván ezeket a' kegyetlen állatok, mohón rohován ezek-re, 's hirtelen harapván beléjük, ki-török fogokat. Ez által majd a' következik, hogy máskor majd az ilyen élő-állatokrais találván, nem fognak többé hinni szemeknek, és nem merik őket szag-gatni, — Meg-tették az Oroszlánynak a' tanáts-adás — és szerentsélen elis járt benne. — Az ártat-lan szelid állatok azonnal újra gyarapadni kezdének, és az el-szaladtak is vissza térének. Így maradtan-ak fog-nélkül az ártalmatok, és szép békefésben minden állatok az Oroszlány Király Uralkodása alatt.

*Egy Barát' el-válsón való magános Gondolkozások.*

Ah! el-tüntetek már, arany pillantások;  
 El-tüntetek mint a' sebess villámások: *brary Cluj*  
 Oda vagytok mint egy gyors reggeli álmom  
 Arany idő, már csak hült helyed találok.  
 Hol találjalak-fel? ah! Kedves Barátom. . . . .  
 Te veled már minden el-hagyott úgy látom.  
 Szoljatok ti halmok sugd-meg patakotska.  
 Halgattok: csak amott hull egy harmatotska.  
 Mert villámló fénye, ébreszti szívemet —  
 . . . De ne ébrezd — hanem add vissza hívemet.  
 Eddig rogyogtatok (\*) mely kellemetesen,  
 Midőn énekeltünk egymás közt kedvesen.  
 Mind érzékenyített, eddig mosolygástok;  
 Eppen úgy szomorit most lett hervadástok.  
 Amaz bársony Erdők eddig örvendettek  
 A' Fák meg-kapsolván egy mást úgy nevettek,  
 De most minden vagyon néma tsendiségben  
 Az öröm el-merült egy sötét mélységben. — —  
 Amaz nagy sötétség, tsupa sohajtások — —  
 Mellyeket szültének véres búsulások.

Csen.

(\*) Zöld talmok.



Csendes Királynéja a' szép éjtzakának (\*)  
 El-hagyatott szivem hiv bizonyságának. —  
 Te láttad szivemet örömben olvadni —  
 Nézd most, mind ki száradt virágot, hervadni.  
 Kegyetlen! — de — kedves Barátom! — oda vagy.  
 El-hagyta: — — ah! belső indulatom olvagy.  
 Látom le rajzolja gyászos lépéseid, . . . . .  
 Harmatoznak szádból még esküvéseid.  
 Aldom vala veled minden óráimat  
 De most únalommal töltöm Napjaimat.  
 El-szakaszta töllem egy titkos hatalom,  
 Ah! Titok (ha szabad) hatalmad fájlalom. —  
 Hogy válék-el tölled? -- nem -- ki nem mondhatom  
 El-gyengült testemben meg-hólt indulatom —  
 Hamvában van tüze el-aludt Músámnak —  
 Nem szolgálhat szivem hiv író pennámnak,  
 Néma halgatással áldozik bújának;  
 Halván panaszait Barátod szájának.  
 Ah! hogy tudjam fetét gyászom ki-fejezni.  
 Már kezdik képzésem szivem lövöldözni.  
 Búszásod tsókja lebeg ajakimon. . . . .  
 Ez könnyebbithet csak, még fájdalmaimon.  
 Im! így halnak-meg az ifju jó Barátok,  
 Egek -- Barátságok midön fel-öldjátok.  
 Kezdő szeretetünk gyenge pólájában  
 Barátságunk, ott van még hervadásában.  
 Majd -- majd -- vízfíza hivu tám régi hivséged.  
 A' Tölled el-hagyott Környékünkben Téged.  
 Akkor fel serkenvéu, mint egy mély álomból  
 Tisztelhetlek ujra hiv indulatomból.

Irta *Bartsai László*, N. Enyedi  
 Publikus.

*Pestről ez iratik: — A' mi F. Királyunk Ha-  
 zánk s' Nemzetünk nyelve eránt való szeretetének  
 's kegyelmességének a' napokban-is nyilvánosságos je-  
 leit adá, melynek valaha a' Haza és a' később  
 nemzeti maradék ki-mondhatatlan hafznát fogja ta-  
 pasztalni. Ezen hónapnak 7-dikén a' Pesti Univerfi-  
 tásba,*

tásba, az ő Felségétől ujjonon tétetett Nemzeti  
 Nyelv Magyar Professora Nemes Vály András Ur,  
 a' Kalfai Kerületben a' Nemzeti Oskoláknak eddig  
 volt Vifitátora a' maga Professori székébe bé-iktat-  
 taték. Az Univerlitás Professorain és más Tagjain  
 kívül véghetetlen nagy Uri sokaság gyült vala ekkor  
 öfzve az Univerlitás Palotájában: ekkor el-olvas-  
 tatván a' Kegyelmes Királyi Levél az Univerlitás  
 Kormányozója által — azt értök az ő Felsége A-  
 tyai Leveléből, hogy azt kívánja ő Felsége, hogy  
 ennek-utánna a' Királyi Univerlitásokban is egy egy  
 Kathedrāja légyen a' Nemzeti Nyelv pallérozójának.  
 Már most, midőn maga a' Király Nemzeti Nyelvünk'  
 pallérozását kívánnya, és maga-is eszközökkel nyúlt  
 már hozzá — ideje, hogy a' mi némely nagy Gavallé-  
 raink is azt meg-tanulván, másoknak pedig erre elz-  
 közt szolgáltattván, ne kénytelenithesünk jövevények  
 lenni Hazánkban.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

### Tudófitások.

Következendő izimü Könyvek jöttek közelébb vi-  
 látg eleibe :

Az Ó Testámentomi Ekkléfiának Historiája, a'  
 Szent Irás szerint az Első Embertől fogva, a' Babi-  
 lóniai jogságból lett vissza-térésig. Irattatott a' Dellsti  
 Ekkléfiának Prédikátora Majzonnet Lajos által. For-  
 dítottatott Pézeli Josef R. Komáromi Prédikátor ál-  
 tal. — Második Kötet. Komárom. Véber betüivel  
 1791. 8 ad rét. 592 oldal. Ezen Kötetnek-is 1 forint  
 az ára, mint az elsőnek.

Das Recht des Eigenthums der Sächsischen Na-  
 tion in Siebenbürgen, auf dem ihr vor mehr als 600  
 Jahren von ungrischen Königen verliehenen Grund und  
 Boden, in so weit selbiges, unbeschadet der oberherr-  
 schaftlichen Rechte des Landesfürsten, der Nation zu-  
 steht, aus diplomatischen Urkunden, und Landesgeset-  
 zen



*tzen erwiesen; und denen auf dem Landtag in Klausenburg versammelten Landständen vorgelegt von den Repräsentanten der Nation im Jahr 1791. Wien bey Mäszle 1791. A' tzim előtt egy kis kép vagyon, melly alatt következő vers olvastatik: — Hospes eram quondam, dum Te vastaret iniquus — Tartarus, o si nunc hospes ut ante forem! — 8-ad rét, 114. óld az árta 30 kr.*

Bétsben a' *Szent Mihály* Templomával által ellenben a' 3 Kengyelfútóknál, az ifjabb *Gräfer* Könyvárosnal következő nevezetes Könyvek tállatnak :

Recueil des Représentations, Protestations & Réclamations, factes à S. M. I. par les Représentans & Etats des Provinces des Pais-Bas Autrichiens, 11. partes, gr. 8. 1787. 14 fl. 40 xr. — Ezen Könyvnek további folytatása eránt is itt jelenthetik magokat, az ezt kívánók.

Voyages imaginaires, romanesques, merveilleux, allegoriques, amusans, comiques & critiques, suivis des Songes & Visions & des Romans cabalistiques; ornés d' un Nombre de très belles Estampes, 39. Volumes, gr. 8. Paris, 1789. cartonnes. 78 fl.

Espion anglois, 10 Tomes, 8. Londres 1786. br. — 10 fl.

Traité de la Police par Mr. de la Mare, fig. 4. Volumes, fol. Amst. 1729. 20 fl.

Journal des Scavans depuis le Commencement en 1665 jusqu' à 1767. fig. relié à la françoise en 273 Volumes, 12. Amst. 273. fl. helyett 120 fl.

Buffon, Histoire naturelle, 52 Volumes, avec fig. entuminées, 8. Deuxponts. 1790. 90 fl.